

III. Classificatie van beken en kleine rivieren in Nederland

De huidige kennis van de verscheidenheid in de abiotiek van Nederlandse beken en kleine rivieren is beperkt. Deze beperking is er niet alleen op het terrein van de morfologie en de ontwikkelingen daarin, maar ook in samenhang met kennis van bodem, hydrologie, vegetatie en grondwater. Uit eerder onderzoek blijkt dat kennis over de abiotiek van groot belang is bij beekherstelplannen. In andere Europese landen (o.a. Engeland en Duitsland) zijn dergelijke inzichten vertaald in indelingen en typologieën voor toepassing in het waterbeheer.



In het project 'Classificatie van beken en kleine rivieren in Nederland' binnen programma 382 wordt onderzoek gedaan naar de specifieke kenmerken van (natuurlijke) beken en kleine rivieren. Vanuit die kennis wil men komen tot een indeling in beektypen en trajecten (deze wordt sterk beïnvloed door de landschappelijke setting). Hoewel de gangbare indeling van beken en kleine rivieren in boven-, midden- en benedenlopen in eerste instantie redelijk goed toepasbaar is, is in de praktijk een meer gedetailleerde indeling wenselijk. Deze indeling zou gebaseerd moeten zijn op de geomorfologie, geologie, bodemkunde, hydrologie en ecologie. Een dergelijke indeling van trajecten is waardevol bij herstel en beheer van deze watersystemen. Bekken en kleine rivieren vormen immers

belangrijke dragers voor de natuur, bieden uitstekende kansen voor natuurontwikkeling en behoren tot de weinige dynamische systemen in Nederland. Daarnaast leveren beken een belangrijke bijdrage aan de regionale identiteit van landschappen.

Classificatie van beken en rivieren

Met de landsdekkende classificatie die werd opgesteld van beken en kleine rivieren in Nederland, is op verschillende niveaus informatie beschikbaar. De niveaus variëren van geografische regio naar stroomgebied en beek of rivierloop. Het laatste niveau kent bovendien een onderverdeling in trajecten. De

classificatie is volledig tot stand gekomen met behulp van bestaande gegevens; vervolgens werd deze in het veld uitgebreid gecontroleerd voor een viertal stroomgebieden. Duidelijk is dat de classificatie in trajecten betrouwbaar is op basis van bestaande informatie; de opname van specifieke parameters in het veld is echter onontbeerlijk voor meer gedetailleerde kennis. Naast deze classificatie wilde men met dit onderzoek inzicht krijgen in de relaties tussen geomorfologie enerzijds en geologie, bodemkunde en ecologie (beekdalvegetaties) anderzijds.

Met deze resultaten kunnen (globale) uitspraken worden gedaan

over de kansrijkdom van beken en kleine rivieren voor beekherstel en watermanagement. De aandacht voor beken en kleine rivieren zal blijven toenemen, gezien de mogelijkheden voor wateropslag en waterbeheer. Vanuit de Vijfde EU-Kaderrichtlijn Water gezien, waarin onder andere een inventarisatie van alle waterlopen wordt voorgesteld, zal deze classificatie eveneens een waardevolle rol spelen.

Meer informatie:

drs. Arjan Koomen

0317 47 47 10

a.j.m.koomen@alterra.wag-ur.nl